

RAZAR

ALBINA

Revistă Enciclopedică Populară

COMITETUL DE REDACȚIE:

Ion Kalinderu, P. Gârboviceanu, G. Coșbuc, G-I P. V. Năsturel,
Gh. Adamescu, I. Otesen, P. Dulfu, V. S. Moga, N. Nicolaescu,
Gr. Teodossiu, C. C. Pop.-Taseă.

Abonamentul în țară pe an lei 5 | Abonam. în străinătate pe an lei 8
" " " pe 6 luni " 3 | Un număr 15 bani.

Pentru anunțuri 1 leu (înla. Mlea publicitate, 5 bani cuvântul).
Manuscrisurile nepublicate se ard.

*Redacțiunea își rezervă dreptul ca, din articolele
ce nu se vor putea publica în întregime, să dea numai
extrase sau rezumate.*

SUMARUL:

Ion Kalinderu. Caractere.
Sofia Nădejde, Școala și alcoolismul.
Artur Gorovei, Legile țării: Inchirierea muncii.
Irlinia Popescu, Rănila de vară (cu ilustrație).
Luchs, Roosevelt la o vânatoare de lei.
A., Congresul internațional de igienă școlară.
X., O lucrare prețioasă: «Dicționarul sănătății, de dr. V. Bianu»

PAGINA COPIILOR:

P. Dulfu, (traducere), Peștișorul.

DIN ZIARE ȘI REVISTE:

Patria. — Un mijloc de a dizolva adunările femeilor.

CRONICA:

Cronica teatrală: Gh., «Apus de soare» (cu 4 ilustrații ni)
R., Portugalia (cu o hartă).

PAGINA GLUMEAȚĂ:

«Multe uși mai ai !..», din popor (cu 4 ilustrațiuni originale)

SUPLEMENT:

Buletinul activității sociale a preoților și învățătorilor, anul
III, No. 1 dela 3 Octombrie 1910.

CARACTERE.

Caracterele se pot împărți în trei mari categorii: slabe, egoiste și active.

Oamenii slabi sunt sau cad, curând ori mai târziu, sub jugul celorlalți.

Egoiștii sunt firi, cari nu se gândesc decât la sine și nu știu că omenirea toată este o familie, ai cărei membri sunt datori să se ajute unii pe alții. Ei sunt uitați încetul cu încetul de toți, dar la momente de grea cumpănă nu se feresc de a cere ajutorul celor pentru cari n'au făcut nimic și dela cari n'au dreptul a pretinde ceva, fiind o pată a societății.

Oamenii activi sunt aceia a căror creștere aduce cele mai multe foloase; acestia trebuiesc dar cultivați, fără a părăsi însă nici pe cei slabi, cari adesea sunt numai firi adormite ce așteaptă să fie deșteptate, nici pe cei egoiști. Și într'un caz și într'altul mijlocul cel mai bun însă e tot desvoltarea simțului activității, potrivit facultăților fiecăruia, fiindcă munca e pentru ființa omenească, ceea ce sunt îngrășămintele pentru pământ.

Oamenii activi sunt apoi naturi privilegiate, cari simt însăși trebuința mișcării, a vieții. Pentru a da toate roadele aceștia n'au nevoie decât de îndemn, de o direcțiune în care se poate ajunge ținta către care trebuie să tindă, spre binele obștesc.

«Albina» în treisprezece ani de viață, a propovăduit neîncetat dragostea de muncă. Ea a făcut asemenea tot ce i-a stat în putere pentru o educațiune bine înțeleasă a fiecărui strat social și mai cu osebire pentru ridicarea nivelului cultural și moral al poporului cum și pentru întărirea voinței tuturor, căci numai acestea duc la izbândă.

Poporul flamand zice: «Noi voim ce e drept, iar ceea ce vrem, dobândim».

Aceasta va fi și lozinca noastră pe viitor.

Ion Kalindern.

Școala și alcoolismul.

Iată o chestie veche, dar care rămâne mereu nouă, câtă vreme reul nu numai nu dă înapoi, dar crește. Deși relele băuturilor spirtoase sunt deplin dovedite de știință și cunoscute de conducătorii statelor; deși toți cunosc primejdia, cu toate acestea monstrul a ajuns atât de puternic, în cât, ca și bălaurul din poveste, înghite o mulțime de ființi omenești, amenință, ca, în curgerea vremii, să înghiță și să ducă la pieire nu numai nații întregi, dar toată rasa albă! Cu toate acestea, stăm în fața lui ca hipnotizați și nici nu putem nădejdul în venirea unui viteaz care să-i taie di'ntr'o dată capetele; căci e prea puternic, ba jertfele lui simt plăcere de a i se arunca în ghiare.

Dovadă că nu mărim de loc lucrul, iată ce zi e un ziar german, tot spre a dovedi, cu pilde, relele alcoolului:

Roadele unui ogor mare cât amândouă statele Württemberg și Baden se nimicesc și prefac în băuturi otrăvitoare. Un milion și jumătate de oameni, muncesc la pregătirea otrăvei menite poporului german, adică a băuturilor alcoolice. Aproape *cinci miliarde de lei* (cinci mii de milioane) cheltuesc Germanii cu băuturile, de trei ori odată cât pentru armată și flotă! Adică tocmai atâta cât au luat dela Francezi despăgubire de războiu, în 1871. Ce îmbunătățiri nu s'ar putea face cu asemenea sumă? Câtă sănătate, câtă viață și putere de muncă nu s'ar cruța! Câte nenorociri, câtă durere și suferință ar lipsi și câte lacrimi nu s'ar vărsa! Acestea plătesc mai mult decât toate miliardele lumii! Vai! rătăcire a minței omenești, care plătește pentru a-și fauri nenorociri, pentru a se

nemici! pentru a-și slăbi puterea trupească și sufletească și a se face mai puțin în stare a duce lupta pentru traiu.

Alcoolul face pe fiecare an mii de nenorociți, mii cari seucid, zeci de mii cari sfârșesc în casa de nebuni, în închisori, în casele de îndreptare și ospicii. Pe sute de mii îi duce înaintea judecăței, pe sute de mii în spitale. Iar sute de mii de copii, din pricina alcoolismului, ori chiar numai a băuturilor din timp în timp, se nasc slabi ori prăpădiți. Sute de mii de băieți și de fete din părinți băutori, necumpătați ori chiar din cei cari beau foarte puțin, cad în ghiarele beției și nemicesc într'un ceas, rodul unei educații lungi. E numai schița slabă a relelor ce face alcoolul; dar e de-ajuns spre a îndreptăți lupta în potriua lui și a chema școala în ajutorul acestei lupte; căci deșertăciune vor fi toate celealalte învățături, dacă insul și nația vor cădea mai curând ori mai târziu pradă acestui reu.

De-aceea toți luptătorii în potriua alcoolului stăruie a se da, în școala, acestei lupte mult mai mare luare aminte. La fiecare învățatură, unde se poate găsi prilej, să se vorbească stăruitor despre ea. Așa la Chimie, unde se vorbește de toate însușirile alcoolului; la Botanică, vorbind de prune, cartofi și grâne, pe cari omul, în nesocotința lui, le prefăce în otrăvuri. La Istorie, vorbind de Indieni, Americani, cari aproape s'au stins din pricina băuturii; de armate cari au pierdut luptele, fiindcă s'au dat la beție, bunăoară cum a pățit armata lui Carol al XII-lea; ori acum, de curând, în războiul ruso-japonez, în care japonezii, băutori aproape numai de ceaiu, au învins pe bautorii de votcă. Chiar în Biblie (la Noe) și Catehism sunt locuri, unde profesorul e dator să vorbească despre relele acestui dușman al omenirii. De-asemena cărțile de cetire trebuie să aibă istorii bine alese, cari, prin puterea lor de indemn, să lucreze asupra școlărilor. Numai prin spunerea cât mai deasă a poveștelor, ajungem să le întipărim în mințile copiilor și tinerilor și să formăm credinți nestramutate, cari cu vremea ajung adevărat *crez*.

Întrebarea cea mare pusă pretutindene, e: cine să facă propoveduire? Profesorii, învățătorii și institutorii sunt și ei oameni cari pot zice: *Homo sum et nihil huma-*

num a me alienum puto (om sunt și nemic omenesc nu-mi este străin). Căci, nu toți profesorii și învățătorii sunt singuri încredințați de relele alcoolului.

Hristos, pentru întemeierea creștinismului, a avut nevoie de apostoli, cari credeau și cunoșteau ei singuri cuvântul Domnului. De-aceea și această luptă, atât de însemnată, are nevoie de apostoli adevărați, adânc cunoscători, nu numai ai relor alcoolului, dar și cum trebuie lucrat și luptat în potriva lui.

Suedia, privind lucrul din acest punct de vedere, și-a zis că interesul cel mare pentru înfrângerea alcoolismului, îl are înainte de toate, statul, atât pentru întărirea nației, cât și din punct de vedere bănesc. Căci toate cheltuețele sunt puțin lucru față de cele ce-i impune reul băuturilor. Cheltuețele cu spitalele, ospiciile, închisorile, casele de nebuni și cu săracii îi cad în sarcină; pe urmă mortalitatea e pagubă mare pentru societate. De-aceea a crezut că banii ce va cheltui cu lupta în pöttriva alcoolismului sunt foarte bine întrebunțați și vor aduce cele mai bune dobânzi. Anul trecut a dat douăzeci și cinci de mii de coroane pentru pregătirea de apostoli pri'ntre profesori și învățători. Anul acesta a dat o sută de mii, pentru procurarea a patruzeci de preoți și a o sută de învățători antialcoolici, cari să poată duce luptă spornică.

Suedia e țeara unde se pot vedea bine roadele luptei antialcoolice, deși acum 50 de ani, se îngroziseră cărmuitorii de relele ce aducea acolo beția.

A face din toți învățătorii și profesorii adevărați luptători pentru această treabă, e greu lucru, e însă mai lesne pentru seminarii și școlile normale.

Acî s'ar putea însuflă groaza de băuturi, arătând mereu și mereu, vreme de atâția ani, toate relele. Pentru acest lucru trebuie întrebunțate toate mijloacele, ca lecții, tablouri, încercări asupra animalelor, dându-le băuturi și văzând ce urmări au; cercetările prin spitale și ospicii; cercetarea amănunțită a datelor statistice și cetirea unei literaturi, din care să se vază relele alcoolismului.

Asemenea pregătiri, făcute ani de zile, vor da

apostoli adevărați și luminați, cari la rândul lor vor insuflă în copii și tineri, groaza împotriva băuturilor.

Numai prin asemenea muncă stăruitoare vom scăpa satele de sărăcie și prăpădenie, iar orașele de zecile de mii de haimanale, cari sunt mereu o primejdie; numai prin propăveduire stăruitoare în potrivea alcoolului, va scăpa rasa albă de pieire.

Sofia Nădejde.

LEGILE ȚĂRII.

Despre închirierea muncii.

După cum am văzut, cineva poate să-și închirieze, altuia, casa ori moșia, după cum poate să-și închirieze și *munca* și această închiriere a muncii este tot un contract.

Când închiriez cuiva casa mea, el are dreptul să se folosească de dânsa, plătindu-mi o *chirie*. Când cineva se tocmește servitor la un altul, acesta are dreptul să se folosească de munca lui, plătindu-i un preț care se numește, *salar*.

La noi se obișnuiește a se da diferite numiri prețului închirierii muncii. Servitorilor se zice că le plătim *leafă sau simbrie*; funcționarii au *salar*; avocații primesc dela clienți, pentru serviciile cari le fac, un preț numit *onorar*, ca și medicii; țăranii, pentru muncile agricole, au *plată*, etc. Toate aceste plăți a închirierii muncii se numesc în lege: *salar*.

În vremurile de astăzi sunt o mulțime de legi care regulează închirierea muncii, pentru diferitele feluri de muncitori.

Muncitorii agricoli au legea lor, numită *Legea pentru învoelile agricole*, prin care se statornicește drepturile și datoriile lor, ca și drepturile și datoriile proprietarilor și arendașilor, cari se numesc *patroni*.

Lucrătorii din fabrici au legile și regulamentele lor deosebite; funcționarii Statului, județelor și comunelor de asemenea ființează după anumite legi; servitorii cu simbrie urmează după *legea pentru servitori*; înfășișit, cu trecerea vremei, fiecare breslă de muncitori are să aibă anume legi și regulamente, cari să statornicească legăturile lor cu patronii.

Inchirierea muncii este un *contract consensual*; prin urmare, un asemenea contract se formează prin consimțământul amândoror părților. Vreau să-mi secer un lan de grâu; mă pun la cale cu muncitorii, ne învoim să le plătesc

atât pe hectar; ei seceră, eu le plătesc atâta cu cât ne-am învoit. Asta însemnează că muncitorii au consimțit la acest contract.

Cu toate acestea legea pentru învoelile agricole mă oprește să plătesc numai 8 sau 10 lei hectarul de secere și mă obligă să plătesc atât cât s'a fixat de comisiunea regională. S'ar putea zice, în asemenea caz, că un asemenea contract nu-i făcut prin consimțământul liber al meu, întrucât o lege îmi impune cât anume să plătesc, pentru a putea contracta pe când un consimțământ este liber când nu-i silit de nimeni.

Legea aceasta, însă, intervine — se amestecă — în daraverile dintre mine și acel care vrea să muncească pe moșia mea, pentru niște motive temeinice.

Marea mulțime a populațiunii noastre, ca și în toată lumea, se compune din oameni săraci, cari dacă nu ar munci, ar muri de foame. Omul nevoiaș este nevoit să primească orice condiții i-ar impune acel care-i plătește munca, și s'a și văzut în țara noastră că unii proprietari și arendași plăteau munca țăranului cu niște prețuri de răs. Sunt locuri în care se plătea 20 de bani prăjina de prășilă la păpușoi; iar alte munci poți să spui că se făceau de pomană. Omu-i liber să primească ori nu o asemenea învoială, că doar asta însemnează *libertatea individuală*. Așa-i. Dar pe de altă parte legea nu poate îngădui ca cel mai puternic să tragă foloase nedrepte dela cel mai slab; și când cel mai slab este săcătuit de către cel mai puternic, din pricină că-i sărac, nici consimțământul acestuia nu-i liber și sărăcia îl nevoește să consimtă.

De aceea legea pentru învoelile agricole a statornicit un preț sub care țăranul să nu se poată învoi la munci agricole, și un preț peste care proprietarul sau arendașul să nu poată da țăranului pământ de hrană. Se zice că legea a stabilit *minimum* (prețul cel mai mic) pentru muncă și *maximum* (prețul cel mai mare) pentru arendă.

Artur Gorovei.

PATRIA.

Patria e pământul pe care ne-am născut și în care dorm strămoșii noștri în mormintele lor. Ei și-au vărsat sudoarea spre a o împuțernici și-au risipit sângele spre a o face liberă, și în lăcrările, în luptele lor se gândeau la noi cari eram să le urmăm opera; ne ziceau «urmașii» lor și munceau pentru noi.

Patria e marea legătură frățească care unește pe toți oamenii cari vorbesc aceiași limbă și sunt supuși acelorași legi. Patria e trecutul, e vremea de față, e viitorul inimilor și inteligențelor noastre.

PEȘTIȘORUL

(Traducere din l. germană).

— «Peștisor, să te păzești,
«Undița s'o ocolești!
«Căci cârligu'ți intră 'n gât
«Și ești prins numai decât.

«Vai și-amar apoi de tine!..
«Fugi degrabă, pân' ți-e bine...
«Lângă apă, nemișcat,
«Nu vezi tu pe-acel băiat?»

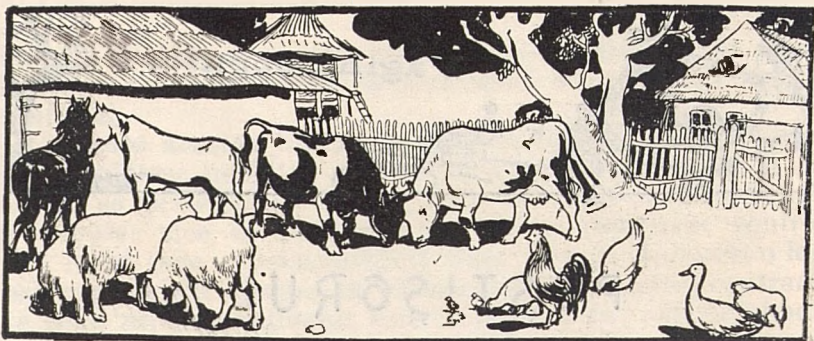
*Peștișorul nu credeă,
Viermele-l ademeniă.*

— «Aș!.. doar n'o să mă și-apuce!..»
Drept spre undiță se duce...

Și 'n cârlig e prins pe loc —

.....
— «Peștisor făr' de noroc!
«Nu puteai spre fund să'nnoți?...
«Fugi acuma, de mai poți!»

. P. Dulfu.

Rănilile de vară.

Rana zisă *de vară* a calului, este una dintre boalele lui foarte ciudate.

Aceste răni ale pielii, la început mici, se măresc încetul cu încetul, se întind ca ulcerile, ca bubele rele. Lăsate libere, neacoperite, la aer, prind la suprafață un fel de pojghiță galbenă sau cenușie. Ele pricinuesc adesea mâncărime, ceace facă ca animalul să se scarpine, să se frece de obiectele dinprejur, sau să se muște cu gura.

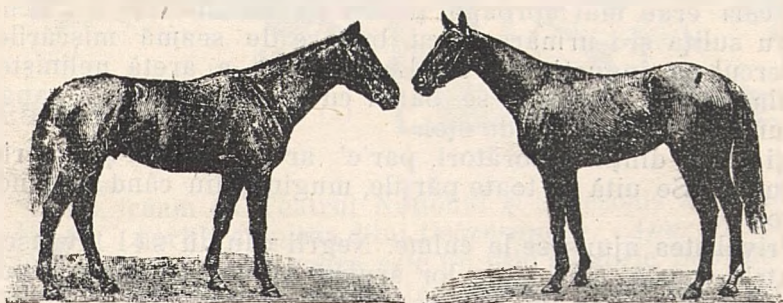
Cauza rănilor de vară ar fi diferiți microbi și necurătenia pielii.

Rana mică la început, după cum am zis, tinde a se mări, ia o înfățișare urâtă, este moale la suprafață, tare și sgârcioasă dedesubt.

Rănilile de vară se pot ivi pe toate părțile corpului, dar mai ales pela piept, pe spete, pe membre, pe unde vin hamurile. Ele s'au *tratat* în diferite chipuri. Cel mai bun mijloc de întrebuințat pentru obținerea vindecării constă în atingerea lor cu tinctură de iod. În acest scop, se ia puțină vată, sau câlți, sau scamă și se înfășoară în vârful unui bețișor curat. Se înmoae vârful astfel înfășurat, în sticluta cu tinctură de iod, și-apoi se atinge rana cu el, plimbându-se de mai multe ori pe toată suprafața ei.

Facem aceasta regulat în fiecare zi odată și chiar de două ori, dimineața și seara.

Aceste răni s'au numit *de vară*, pentru că ele se arată în timpul călduros, primăvara și vara, și-

Cai englezești de curse.

nând toată vara dacă nu sunt îngrijite, tratate, până către toamnă când se vindecă cu ușurință, câte odată fără nici un leac.

Irimia Popescu
Medic veterinar.

Roosevelt la o vânătoare de lei.

ată cum povestește Roosevelt, fostul președinte al Statelor Unite, o vânătoare făcută de Negri africani. E vorba de Negri Nandi. Nandi sunt popor de păstori, rude cu Masai, prin limbă și obiceiuri.

Vânează lei numai cu sulița. Tânărul se bucură de vază cu atâta mai mare, cu cât a doborât mai multe fiare de astea

Indată ce-au aflat că se pune la cale o vânătoare de lei în împrejurimile locului Sergo, au și sosit vre-o 800 de vânători în lagărul Americanilor. Dar acești au ales numai 60—70, pe cei mai dibaci.

Goana a început în dimineața lui 7/20 Noemvrie 1909. Albii erau călări și armați cu puști. Pe la amiază ajunseră într'un loc unde iarba eră naltă cât omul, iar ici papură și di'ncolo copaci înrudiți cu bradul, dar pitici.

După ce făcură vre-o trei kilometri prin iarbă, numai ce stârnesc la vre-o 300 de pași de ei un leu; dar, acesta, făcând salturi mari, se face nevăzut în bălării. Il urmăresc și în curând îl văd iar cum sfâșie un cerb. Ispita de-a-l împușcă eră mare; dar făgăduiseră Negrilor să-l lase să-l omoare după obiceiul locului.

S'au oprit la vre-o 50 de m. de fiară, cu puștile gata, la întâmplare de-a fi venit leului gust să năvălească asupra-le.

Vânătorii Nandi sosesc și fac cerc mare în jurul leului. Cei cari erau mai aproape, țineau pavăza în fața lui, scuturau sulița și-i urmăreau cu băgare de seamă mișcările.

Cercul se îngustă mereu. Leul început a aretă neliniște. Clătina furios coama și se bătea cu coada armată la capăt cu un vârf ascuțit, ca de oțel.

Iși aretă dinții înfiorători, par'c' ar fi voit să-și sperie dușmanii. Se uită în toate părțile, mugind, din când în când, fioros.

Priveștiștea ajunsese la culme. Negrii căutați să-l lovească di'ntr'o coastă. Căpetenia lor aruncă sulița și l atinse. Leul s'a răpezit asupra lui, dar acesta l'a respins cu altă suliță. Sulița intră de trei sferturi de metru în trupul fiarei.

Scoase un muget tunător și ajunsă de izbi cu ghiarele în pavază; dar, îmbrâncit căzu pe spate.

Altă suliță vine vâjâind și-l lovește; iar când se încearcă a se aruncă sărind asupra dușmanului, întâlnește pădure de suliți în drumu-i. Apucă așa de strașnic cu dinții una din ele încât o rupe; dar după aceea căzu mort.

Negrii i-au mai dat o mulțime de lovituri până ce s'au incredințat că nu mai mișcă.

În vremea aceasta dăntuiau cu țipete selbatece în jurul vânatului.

Dela clipa când căpetenia a aruncat cu sulița pân la sfârșitul luptei au trecut numai zece minute, poate și mai puțin.

Ca încheere, războinicii au ridicat pavăzele deasupra capului și au mai tras un danț în jurul leului, cântând cu glas gros un cântec de biruință.

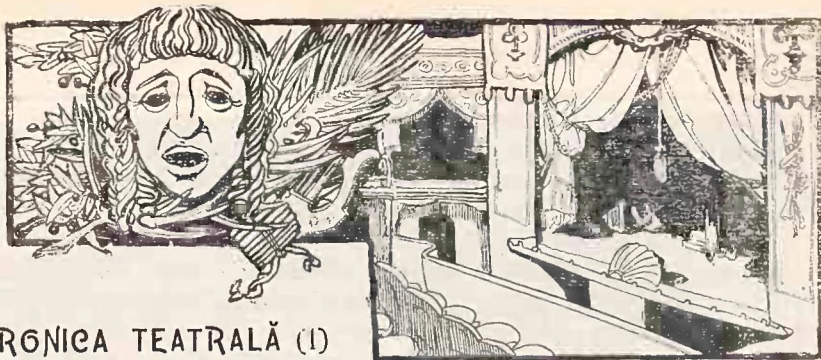
Luehs.

Un bun mijloc pentru a disolva adunările femeilor.

Zilele trecute femeile din Berlin au ținut o mare adunare în care voiau să aducă hotărâri cu privire la dreptul lor de a alege deputați și de a fi alese. Publicul a încercat în fel și chip să disolva adunareadar femeile nu voiau cu nici un preț să părăsească localul. Un contrar al sexului frumos, om foarte șiret, văzând că nu-i chip să le îmbrăștie, și-a procurat câțiva șoarici vii la cari le-a dat drumul în sală. În câte-vă minute sala eră goaă, curagioasele părăsiseră terenul. Bărbații prezenți putură lua apoi în liniște deplină o rezoluție contra dreptului de vot al femeilor.

(Gazeta Transilvaniei.)

CRONICA TEATRALĂ (I)

ziceam că Teatrul Național și-a deschis anul acesta porțile cu piesa d-lui *Delavrancea*: «*Apus de soare*».

Apus de soare este un titlu alegoric. Soarele care apune este marele și viteazul Voevod Ștefan al Moldovei.

Autorul și-a ales anul din urmă al vieții acestui erou. E toamna anului 1503. Ștefan se află cu soția sa Maria în castelul din Suceava. E îmbătrânit, se simte îmbătrânit și mai ales îl supără rana dela picior. Cu toate acestea, se pregătește de războiu ca să pună deplină stăpânire asupra Pocuției. Vrea să plece îndată, deși Doamna se roagă să amâne până în primăvară. Vin pârcașii, vin generalii. Toți sunt cuprinși de aceeași nobilă ardoare și toți au încredere în mintea și brațul Voevodului, afară de paharnicul Ulea cu doi prieteni. Se așteaptă acum oștile. Se aud cântări nedeslușite din depărtări și Ștefan întreabă dacă se văd:

Rareș, (de pe zid). — Abia se văd ... Vin ... Din Scheia ... ; din Lisaura ... din Ciritei ... de pretutindeni ...

Ștefan — Oh! săracii! ... Săracii mei ș'ai voștri ... Săraci și voi și eu ... Ce bogată e Moldova! (Ștefan și hoierii se reped spre zidul care înconjoară ograda, afară de paharnicul Ulea, stolnicul. Drăgan și jîtnicerul Stavăr).

Pârcașul Grumază (de pe zid). — Ca niște nori albi ce se târău pe pământ ...

Ștefan. — Da ...

Hatmanul Arbore. — Ca niște turme de berbeci ...

Ștefan. — Da ... da ...

Hrăman. — Par'că auz ceva ... dar nu-i văz ...

Ștefan. — Par'că văz ceva ... dar nu-i auz ...

Logofătul Tăut. — Nu-i aud și nu-i văz ... dar îi simț ...

Ștefan. — I-auz și-i văz, îi văz și-i auz ... O! cum se varsă apele în Siret așa vin șuvoaele în Suceava la chemarea Voevodului lor! ... Auziți? ... „Supt poale de codru verde ...”

Hrăman. — Incep să-i și văz ...

(1) Însoțim această cronică de patru ilustrațiuni ce înfățișează câteva din momentele principale ale acțiunii. Le-am reprodus cu autorizațiunea Direcțiunii Teatrului național, după fotografiile făcute de Durazzo.

Șteful. — Incep să-i și auz . . .

Ștefan (trage sabia și face semn în depărtare). — O ! mai sunteți ! . . . Să nu vă mai sece izvorul vostru ! . . .

În vara următoare, se întoarce dela luptă. Vine întâiu Clucerul Moghilă, care povestește Doamnei vitejiile armatei, apoi vine însuș Ștefan cu boierii săi. Bucuria ar fi mare, dacă Domnul n'ar simți prea des durerile ranei, cari se înrăutățesc din pricină că în luptă îi căzuse calul tocmai peste piciorul bolnav.

Lucrurile par a-și lua drumul lor obișnuit: Ștefan se ocupă de judecăți și alte treburi ale țării; dar Paharnicul Ulea cu câțiva prieteni țes urzeală împotriva Domnului. Văd că în curând scaunul Moldovei va fi văduv și socotesc că s'ar cuveni să-l ocupe un Ștefăniță, fiul răposatului Alexandru, feciorul cel mai mare al lui Ștefan, iar nu Bogdan, pe care-l iubiă mult Ștefan, și care pierduse un ochiu într'o luptă. Uneltirea lor este însă aflată de o fată crescută la curtea lui Ștefan numită *Oana* și care eră chiar copil din flori al lui Ștefan. Aceasta destăinuște totul lui Ștefan. Atunci Domnitorul chiamă pe Clucerul Moghilă și-i poruncește ca pentru ziua de 1 Iulie să adune la curte pe toți boierii și pe ostașii ce au mai rămas în Suceava.

Actul III înfățișează sala tronului. Pe păriți portretele vechilor Domnitori. Ștefan intră cu Doamna și cu doctorii. Erau acum trei doctori, căci venise unul din Roma, altul din Germania și unul dela Hanul tătăresc. Aceștia, după sfatul ce au ținut împreună, au hotărât că nu e altă scăpare decât să ardă rana dela picior, căci altfel curând trupul va fi otrăvit. Pe atunci nu se găsisse încă substanțele adormitoare și când se făcea vreo operație unui bolnav, trebuia ca el să rabde și să stea legat ca să nu se miște. Dar cum să-i spună? Ei încearcă cu tot felul de cuvinte acoperite până când Ștefan înțelege de ce e vorba și zice:

Ștefan. — Brrr! grozave dureri . . . Și se sfârșește. O ! ho ! ho ! prieteni și vă e milă ? . . . Ardeți stricăciunea după acest stăru care a fost odinioară nebiruitul Ștefan ! Puneți foc pretutindenii, ș'aici . . . ș'aici . . . ș'aici . . . pân'ăți preface în scrum trecuta mărire de o clipă ce-a strălucit în fața atător orbi, domnii creștinătății ! . . . Șmil . . . a ! Șmil . . . puteai să-mi spui d'a dreptul . . . Pe coconi să-i momesti, dar pe Ștefan . . . Ardeți degrab și fără milă ! (Le face semn să se ducă). Să vedem dacă bătrânețile mele s'or mai aprinde de focul vostru.

Se hotărăște deci ca a doua zi să se facă operația și doctorii ies.

Rămânând singur, Ștefan primește pe Rareș. Rareș e tâ-

Ștefan (către Paharnicul Ulea).—Cine e mai bolnav din noi amândoi? . .
(Actul I, Scena 7)

năr, e căpitan de oaste, e viteaz; el trăește la curtea Domnului, dar nu știe că este fiul lui. Fiindcă iubește pe Oana și fiindcă aceasta e socotită ca fată fără părinți, o cere în căsătorie dela Ștefan. Acesta nu-i răspunde nimic hotărît, ci-i zice să se ducă la Hârâu la mama lui și s'o întrebe pe ea.

După plecarea lui, încep să se adune boierii. Paharnicul Ulea nu vine, dar i se trimite vorbă că va fi adus fără voe și atunci se arată și el cu tovarășii lui ca să asiste la sărbătoarea al cărei înțeles nu-l cunoaște încă mai nimeni.

Dar iată pe Ștefan, în fața Doamnei, a fiului său Bogdan, a curții, a boierilor și oștenilor. El zice:

Ștefan (se ridică din jeș). — Ostași, boieri, curteni, v'am adunat acl să stați mărturie după ce n'oiu mai fi. Sunt patru-zeci și șapte de ani . . . mulți și puțini . . . de când Moldova îmi ieși înainte cu Mitropolit, episcopi, egumeni, boieri, răzași și țărani, în câmpul dela Direptate, și cum vru Moldova așa-vrusei și eu. Că vru ea un Domn drept, și n'am despuiat pe unii ca să îmbogățesc pe alții . . . vă vru ea un Domn treaz, și am vegheat, ca să-și odihnească sufletul ei ostenit . . . Că vru ea ca numele ei să-l știe și să-l cinstească cu toții, și numele ei trecu granița, dela Caffa până la Roma, ca o minune a Domnului nostru Isus Christos . . .

Hatmanul Arbore. — Numele tău, măria ta!

Toți. — Așa e.

Ștefan — Nu . . . nu! . . . Eu am fost biruit la Răsboeni și la Chilia, Moldova a biruit pretutindinea! A fost norocul, a fost tăria! . . . Sunt bătrân . . . (Se întoarce și privește grupul unde stau Paharnicul Ulea, Stolnicul Drăgan și Jitnicerul Stavăr).

Mulțimea. — Nu! nu!

Ștefan. — Oh! pădure tânără! . . . Unde sunt moșii voștri? Preșarați . . . la Orbic, la Chilia, la Baia, la Lipnic, la Soci, pe Teleajen, la Racova, la Răsboeni . . . Unde sunt părinții voștri? La Cetatea Albă, la Cătlăbugi, la Scheia, la Cosmin, la Lențești . . . Unde sunt . . . bătrânul Manuil și Goian, și Știbor și Cănde, și Dobru și Juga, și Gangur și Gotcă, și Mihai Spătarul, și Ilea Huru Comisul, și Dajbog parcălabul, și Oană, și Gherman, și fiara paloșului . . . Boldur? . . . Pământ . . . Și pe oasele lor s'a așezat și stă tot pământul Moldovei ca pe umerii unor uriași! (Se oprește ostenit). Suflarea . . . bătrânețea . . . (Săgetează cu privirile grupul lui Ulea). C'am cercat să unesc apusul într'un gând, că zic că sunt creștini, și trimeșii mei au bătut din poartă în poartă, rugându-se mai mult pentru ei ca pentru noi, să lase răsboaele de zavistie și să se ridice împotriva primejdiei obștești a creștinătății . . . Le trebuia un om? . . . Eră . . . A fost . . . Acum e bolnav . . . Văzând că rămăiu cu făgăduelile, am căutat să unesc răsăritul. (Fulgeră, plouă repede). Ș'am trimis la

< . . . Doamne, tu singur știi ce a fost pe inima mea . . . >
(Actul III, Scena 9).

Unguri, la Leși, la Litvani, la Ruși, la Tătari... Au făcut cărări bătând drumurile pustii oamenii mei, și de geaba. Invoeli, cu peceti în calapoade, iscălituri fudule... Și praful s'a ales de invoeli. Vladislav un molău, un întristat; Alexandru un fudul, un Iagelon, o slugă a popii dela Roma; Ivan un năuc, căzut în copilărie... (Un tunet urmat imediat de un trăsnet). Când voiu fi în fața lui, voiu îndrăsnî să-i zic: «Doamne, tu singur știi ce-a fost pe inima mea, că'n tine am crezut, că nici-o deșertăciune nu s'a lipit de sufletul meu, că am stat zid neclintit în fața păgânilor... Dar toți m'au părăsit... Doamne, osândește-mă după păcatele mele, ci nu mă osîndi de pacea cu Turcii spre mântuirea sârmanului meu popor!» (Fulgere și tunete). Bogdane, Turcii sunt mai credincioși ca creștinii, cuvântului dat... Țineți mințe cuvintele lui Ștefan care v'a fost baciul până la adânci bătrânețe... că Moldova n'a fost a strămoșilor mei, n'a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor... Ah!... nimic... Bătrân, bolnav și neputincios... Mantia asta e prea grea... S'oparte altcineva mai tânăr... (Mișcare în mulțime. Mirare). Bogdane!... (I-o pune pe umeri). Și voi mărturie a ceoace ați văzut, spuneți țării (Tunetele se întes.) că voința mea și a ei a fost pururea una... (Capetele boierilor se pleacă în semn de ascultare) (Ștefan trage pe Bogdan spre tronul Moldovei). Bogdane... vino... sue-te... așeză-te... pune coroana... Bine... (Iugenuchiă). Doamne, binecuvintează... (Dă să-i sărute mâna). Ah!... Se rostogolește de pe treptele tronului în brațele Mariei și a doctorului Cesena).

În actul din urmă Doctorii fac operația pregătită. Ștefan nu primește să fie legat de pat, cum se făcuse cu bolnavii de obicei. El nu se va mișca și în timpul când doctorii îi sfredelesc piciorul cu fierul ars, el zice «Tatăl nostru». Partea aceasta este foarte mișcătoare, ea arată tăria fizică și morală cari au caracterizat în toată viața pe acest om renumit.

Rareș se întoarce. Aflase că este frate cu Oana și o va iubi de-acum ca soră. Oana află și ea că e fiica lui Ștefan și acum ar fi trebuit liniște bolnavului și odihnă.

Dar se știe obiceiul vremii. Trebuie ca poporul adunat în piață să aclame pe noul Domn. Această aclamație avea să se facă atunci la 2 Iulie 1504. Din odaia bolnavului se puteau auzi zgomotele din piață. Ele încep... Pe cine aclamă? Cei mai mulți zic «Bogdan!» Dar și unii strigă «Ștefăniță!». Bătrânul Ștefan se deșteaptă din amorțeala în care zăcea și... ca leul rănit de moarte care-și sbârlește coama și se repede să sfășie pe vânător, zice și el:

Ștefan. — i... i... i... Par'că ș'un alt nume... Nu strigă toți la fel... Cine să trăească? (Se scoală pe jumătate). Cine să

« . . . Bogdane, vino, sue-te, așează-te, așează-te! . . . »
(Actul III, Scena 8).

trăească? . . . Ștefan? Eu? Fiul cui? . . . Nepotul cui? . . . Moghilă, vezi ce strigă . . . (Moghilă se duce la fereastră și se întoarce schimbat la față). Spune-mi vorba care ar ucide pe oricare altul în locul meu . . . Ce? . . .

Deși doctorii spusese că «ori-ce mișcare e moartea», el se scoală din pat, ia sabia și se repede în mijlocul mulțimii.

Ștefan. — Oană! sabia . . . sabia . . . c'am să judec! . . . (Oana îi dă sabia). Ștefan, nu Ștefăniță . . . viu, viu, numai decât! O! ho! ho! să se îplinească legea! . . . (Ștefan pleacă repede și, sciopătând mai greu, iese prin stânga).

Peste câțva timp se întoarce.

Ștefan se oprește pe treptele intrării, cu părul în neorânduială, turburat, ca un halucinat. De pe sabia fără teacă, curge sângele. Toți fac câțiva pași spre el și se opresc încrămeniți de durere și de spaimă.

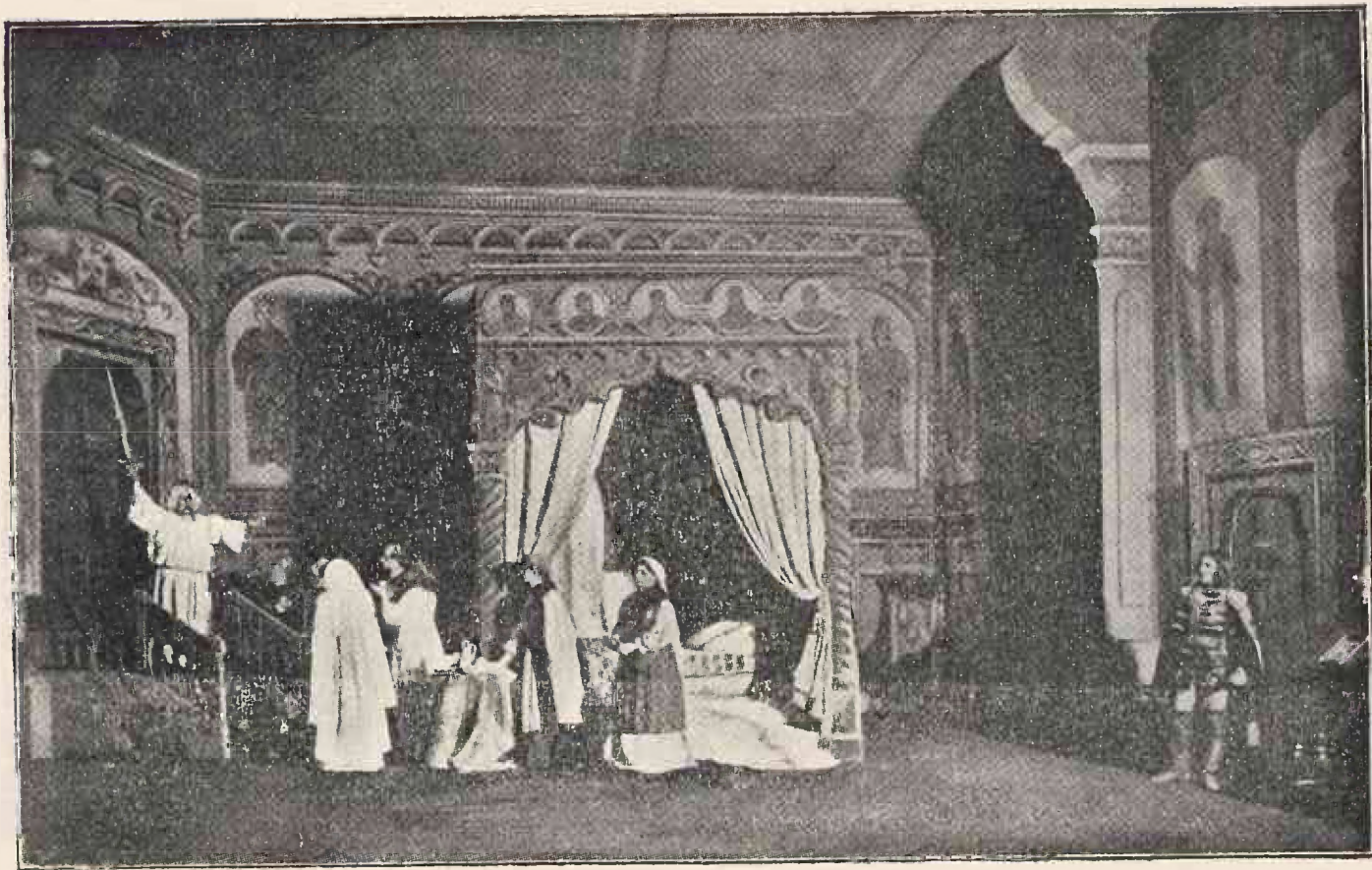
Ștefan. — O! Cine vrea pe Ștefăniță, nepotul răposatului Domn al Moldovei? . . . Cine a zis că sunt bătrân și bolnav? . . . Pe Ulea l-am măsurat cu privirea . . . Murise înainte de a-l izbi! . . . Picăturile astea sunt calde . . . În fiice ostaș este o fiară! . . . Eată-l . . . Pândește călare . . . Calul îi tremură și joacă . . . Bagă piteni pân'la rădăcină. Chiue de înfioară valea Racovățului . . . Unde e mai greu acolo cade . . . Un leu în mijlocul dinorilor . . . Sboară capetele până nu mai simte mâna din umăr . . . Când mă văzû își coprinse fața cu amândouă mânele, și eu cu amândouă o învârtii și trecû prin el ca printr'un aluat ce se doșpește . . . Dumnezeu să l ierte . . . Dumnezeu? . . . Dar cine o de vină? Io Ștefan Voevod am suit pe Bogdan pe tron . . . Io Ștefan Voevod i-am așezat cu mâna mea coroana strămoșilor mei . . . El fu de față și văzû ce vreau eu și tot sfatul, și toată ostășimea . . . Sufletu mi nu vrea și ca un scos din fire se aruncă în sabia mea . . . Cine e de vină? . . . Se cutremură Moldova și-o prăpastie se deschise . . . Și cu acest sfânt oțel oprii cutremurul și umplui prăpastia! . . . (S'aude: să trăească Domnul Bogdan!) I . . . î . . . î . . . Da . . . ! S'a împlinit legea! (Scohoară treptele și aruncă sabia). Ți ai împlinit menirea ca și mine! Maria . . . Oana . . . Răsuflarea . . . (Cade pe brațele lor și-l duc pe scaunul cu stemă). Deschideți geamurile . . . Apă . . . (Oana îi dă apă în paparul de alabastru).

Astfel se sfârșește Ștefan în ziua de 2 Iulie 1504.

Astfel se sfârșește mișcătoarea și patriotica dramă a d-lui Delavrancea.

Gh.

„ . . . Și cu acest sfânt oțel oprii cutremurul . . . »
(Actul IV, Scena 10),

Congresul internațional de igienă școlară

In luna lui August s'a ținut la Paris al 3-lea congres internațional de igienă școlară. Medici și oameni de școală din Europa și din America s'au adunat acolo ca să arate pe deoparte constatările făcute de ei, pe de alta ca să spună ce socotesc folositor pentru o bună îngrijire a sănătății copiilor în vremea cât urmează la școală.

Multe și variate chestiuni s'au dezbătut aci, în cele 11 secțiuni în cari erau împărțiți membrii congresului.

Dintre acestea vom pomeni pe a cea a supravegherii dezvoltării fizice a copilului.

Învățătura silește pe copil să desfașure multă energie tocmai în vremea când corpul lui se află în deplină dezvoltare, în vremea creșterii. Este rolul educației fizice să puie la loc ceea ce pierde școlarul prin silințele sale și e rolul medicului școlar să-l observe din vreme în vreme. Observațiile acestea se înscriu pe niște *fișe* sau *carte* de sănătate. Multe și prețioase informații au dat medicii din diferite orașe despre chipul cum se face la dășii acest serviciu. De vre-o 2—3 ani avem și noi, în câteva orașe, organizat un serviciu medical școlar și nădăduim că roadele lui vor fi din ce în ce mai însemnate. Acest serviciu trebuie să urmărească: 1) prevenirea boalelor contagioase, 2) îmbunătățirea stării generale a elevilor, să-i aște neajunsurile și să i le îndrepteze.

Cu ocazia congresului s'a organizat la Paris și o *expozițiune de igienă școlară*. În această expoziție s'a

putut vedea cum sunt localurile școlare, cum sunt instalațiile de băi și de gimnastică, cum este mobilierul, ș. a. din diferite țări unde igiena școlară a făcut progrese mari. Vizitatorii au dobândit învățăminte prețioase și fiecare s'a întors în țara sa mai întărit în convingerea că, dacă nu s'a făcut nimic, trebuie să se înceapă odată, iar, dacă s'a făcut, să se urmeze cu stăruință pe aceeaș cale.

S'a putut vedea aici fotografii ale școlilor în aer liber, o încercare îndrăsneață ce se face acum în Anglia.

Din România s'au dus acolo mai mulți medici, între cari știm pe dr. Cealic, și pe dr. A. Costiniu. D-lor au prezentat comunicări despre începuturile modeste ce s'au făcut la noi și ne vor spune cu deamănuntul cele ce au văzut și auzit pe acolo.

A.

PORTUGALIA

Ziarele ne au adus știrea că o mișcare s'a produs în Portugalia și că în locul regelui Manoel, care a fost detronat, s'a instituit Republica. Până acum nu se cunosc în toate amănuntele faptele cari au adus această schimbare, nici nu se știe dacă toată țara va primi această schimbare a formei de guvern. Oricum să fie, Portugalia a atras asupra-i atenția lumii. Socotim deci că va fi interesant pentru cititori, să dăm câteva amănunte despre această țară.

* * *

Portugalia, așezată la apusul Spaniei și având la Apusul ei și la Miazăzi Oceanul și Marea Mediterană, are — după statistica din 1900 — o suprafață de 88.740 km. p. (România are 131.020 km. p.) și o populație de 5.016.267 locuitori (România are 7 milioane), adică 57 de locuitori pe kilometru pătrat.

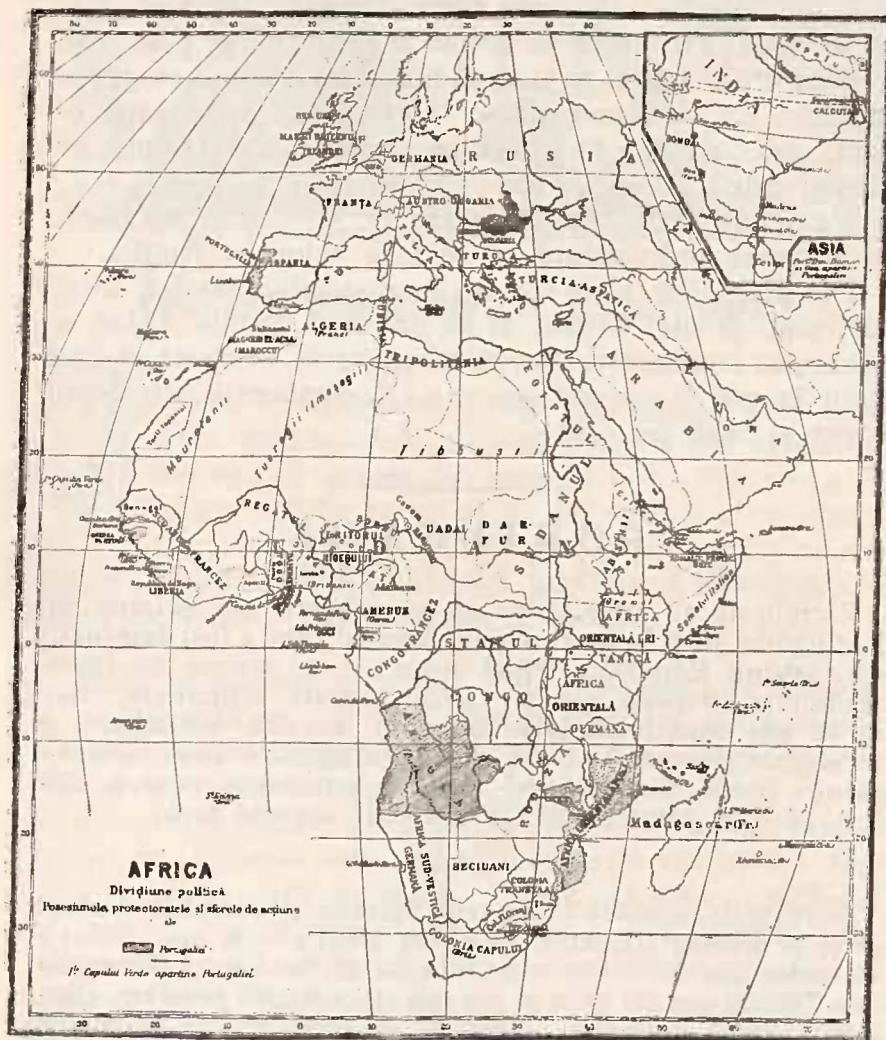
Dar, afară de pământul din Europa, statul portughez mai stăpânește insulele Azore și Madere așezate în Oceanul Atlantic spre apus de Africa și Europa. Acestea au o suprafață de 3.203 km. p. și o populație de 406.865 suflete.

Posesiuni are în Africa și în Asia.

În Asia, au trei porturi în India cu ținuturi împrejur (Goa, Damão și Diu), Macao, Timor și Kambrig, cari reprezintă toate o suprafață de 20.806 km. p. cu 796.000 de locuitori.

Mai însemnate sunt posesiunile din Africa. Insula Sf. Toma, insula Principelui, insulele Capului-Verde, Guinea, Angola

și Mozambicul, toate fac la un loc o suprafață de 2.070.000 km. p., cam a treia parte din Europa (Europa are 9.890.000 km. p.) și o populație de 6.460.000 oameni.

Orașe mari nu prea are Portugalia. Afară de *Lisabona* (356.000 loc.) și de *Porto* (167.000 loc.), celelalte orașe au între 10.000 și 25.000 locuitori.

Finanțele statului se prezintă astfel, după bugetul din 1909 :

Totalul veniturilor se socotește la 69.262.336 de *milreis* (*milreis* e o monedă care prăstuește aproape 4,50 lei) adică vre-o 317 milioane de lei. Totalul cheltuelilor s'a urcat la 74.605.880 *milreis*, adică vre-o 303 milioane de lei. Se vede deci un deficit de vre-o 16 milioane.

Impozitele directe le aduc peste 58 milioane de lei, iar cele indirecte peste 130 de milioane de lei.

Datoria publică a lor e foarte mare. La 1907 eră socotită ast-fel :

190.408.530	milreis	datorie	afară	din	țară,
531.994.264	»	»	»	»	în țară,
78.540.000	»	»	»	»	flotantă

800.952.794 adică peste 3.200.000.000 de lei.

În bugetul cheltuelilor se văd înscrise 31.000.000 milreis (peste 123 de milioane lei) pentru datoria publică.

Comerțul Portugaliei a fost în 1906 : peste 30.000.000 milreis (120.000.000 lei) *export* și peste 60.000.000 milreis (240.000.000 lei) *import*.

Cifra cea mai însemnată a exportului Portugaliei o aflăm la lucrurile de hrană (16.000.000 milreis). La import cele mai importante cifre se găesc la materiile brute (24.000.000 milreis) și la obiecte de hrană (15.000.000 milreis).

Țara care vinde mai mult Portugaliei este Anglia: îi vinde pe an mărfuri pentru 17.000.000 de milreis.

Mărfurile pe cari le exportă Portugalia sunt: vinurile (peste 10.000.000 milreis), pluta (pentru 4.000.000 milreis), peștele (pentru 2.000.000 milreis), țesături de bumbac (pentru 1.000.000 milreis), cupru (pentru 1.000.000 milreis).

Pentru transportul mărfurilor, ea aveă în 1909: 58 de vase de comerț cu aburi și 269 cu pânze.

Căi ferate sunt destule. În 1908 erau în exploatare 2.698 k.

Efectivul total al armatei de pace este de 30.000 de oameni cu 2.676 de ofițeri și 554 de asimilați.

Această armată e alcătuită dintr'un regiment de geniu (cu 10 companii); din 6 regimente de artilerie de câmp (cu câte 6 baterii), 2 baterii călărețe, 2 baterii de munte și câteva grupe de artilerie de cetate; din 10 regimente de cavalerie; din 6 batalioane de vânători și din 24 regimente de infanterie (câte 3 batalioane cu câte 3 companii).

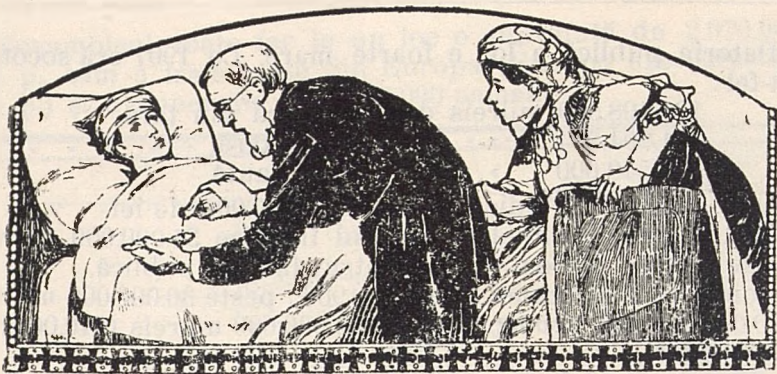
Flota lor de războiu se compune din 50 de bastimente cu un tonaj de 33.275 și cu 256 de tunuri. Principalele vase sunt: 1 crucișetor cuirasat și 5 crucișetoare.

Cu învățătura Portughezii nu stau prea bine. Ei n'au minister special de instrucție.

După bugetul din 1898—99, cheltuelile instrucțiunii publice erau de 5.303.668 franci. În acelaș an aveau 5.339 școli primare publice și private cu 237.791 școlari; aveau 175 cursuri de adulți cu 6.774 de elevi; aveau 27 licee publice cu 3.465 elevi; mai aveau școli comerciale, tehnice, etc. Portugalia posedă o universitate la Lisabona cu 5 facultăți: teologie, drept, medicina, matematica și filozofia.

În chestia răspândirii învățăturii în popor, ei stau foarte rău: în anul 1878 se socoteă 82 % de analfabeți, iar în anul 1890 scăzuse la 79 %.

R.

6 lucrare prețioasă.

D-l D-r Vasile Bianu, medic primar al spitalului «I. C. Brătianu» din Buzău, a dat la lumină, în tipografia Georgescu din Buzău, carte de medicină populară, intitulată: «*Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății*». Ea este împodobită cu 315 chipuri, are 800 de pagini și vorbește despre: *structura și funcțiunile organelor omului, medicina uzuală și de urgență, tot felul de boale, accidente, otrăviri, asfixii-epidemii, contagiuni, microbi, nevroză, ipnotism, medicamente, plante medicinale, pansamente, igiena generală, alimente, sfaturi pentru locuințe, îmbrăcăminte, igiena preventivă, igiena etăților și a profesiunilor, igiena curativă, igiena sanatoriilor, igiena omului și asatelor, ape minerale, hidroterapie, băi, electricitate, gimnastică ș. a.*

«Din această carte — zice autorul în prefață — fiecare va putea învăța cum trebuie să se hrănească, să se îmbrace, în ce case să locuească și cum trebuie să-și întrețină locuința, s'o încălzească, s'o ilumineze, s'o aerisească... În cazuri de boală și accidente, va găsi sfaturi cât se poate de practice și la îndemâna tuturilor pentru tot ce trebuie și poate să facă până la venirea doctorului».

În celelalte limbi există foarte multe lucrări de acest fel. În limba românească s'au scris lucrări de medicină pentru popor de mai mulți medici, dintre care vom cită pe re-pausații d-r Manolescu, Ionescu-Buzău, Felix și pe d-rii Se-vereanu, Crăiniceanu, Ureche ș. a. Nu știu însă de-a se fi publicat o lucrare așa de dezvoltată și așa de cuprinzătoare ca aceea de care vorbim.

Prețul unui exemplar este de 15 lei (14 coroane), iar pen-tru învățători și preoți sătești 13,50.

X.

Pagina glumeață.

« Multe uși mai ai !.. »

(Din popor).

Ilustrații originale de *D. Stoica*.

Unul zise într'una din zile către nașu-său :

— Nașule, veni-vei Duminecă la noi, că dacă nu,
o să viu eu Sâmbătă la d-ta.

Cum zise, așa și făcù, Sâmbătă se duse la nașu.
Și ajungând în tindă, nu intră de-a dreptul în casă,
ci se sui în pod, unde știà, că se află o slănină,
știi colea, nici groasă, nici subțire, numai cum e mai

bună de mâncare. Slănina erà cam atârnată sus

și așa că el, trebui să ia scaunelul care erà aruncat mai la o parte și să-l puie sub picioare, și tăiă câteva bucăți sdravene de slănină, dar când să se

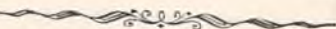

dea jos de pe scaunel, din întâmplare puse piciorul tocmai pe niște podele, care erau cam putrede.

Podelele trosc!.... și el haldâbâc!.... tocmai în mijlocul casei.

Bună dimineața, nașule!.. Da, Doamne, multe uși mai ai!..

„STEUA“

Societatea «*Steaua*» lucrează pentru întinderea învățaturii în popor, prin tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale, patriotice și de folos practic, și pentru împiedecarea, prin toate mijloacele legiuite, a răspândirii de scrieri și publicații imorale, sau cu tendințe contrarii statului și ideii naționale române.

În acest scop publică și o bibliotecă populară, din care au apărut până acum următoarele cărți ce a câte 20 de bani :

No. 1. *Din Țara Bessarabilor*, de G. Coșbuc — un rezumat al Istoriei noastre naționale, dela colonizarea Dacilor până la Războiul pentru neatâr-nare din 1877—78.

No. 2. *Foloasele învățaturii*, de P. Dulfu—o descriere a stării de azi a sătenilor noștri în asemănare cu a celor din țările apusene și mijloacele de îndreptare.

No. 3. *Minunea vieții și cheia lumii*, de Th. D. Speranția—o povestire morală și instructivă.

No. 4. *Grădina de legume*, de Ioan Hășeganu—tratat de grădinărie.

No. 5. *Medicul poporului*, partea I, de Dr. I. Felix — povește practice de igienă.

No. 6. *Avem cu ce să ne mândrim*, de T. Duțescu-Duțu — spicuri din istoria și literatura națională, cu indemnuri pentru săteni la învățatură.

No. 7. *Medicul poporului*, partea II, de Dr. I. Felix — povește pentru păstrarea sănătății.

No. 8. *Biserica Ortodoxă Română*, de I. Michălcescu și Victor Puiu — explicațiuni asupra slujbei bisericești și a picturilor murale din Biserică.

No. 9. *Ștefan-cel-Mare*, de Alex. Lepădatu — povestire populară a faptelor și războaielor purtate de Marele Domn al Moldovei.

No. 10. *Ce se poate învăța dela un drum lung*, de Dr. I. Simionescu—povestiri însoțite de exemple din viața sătenilor din țări străine, spre a folosi ca pilde țaranilor noștri.

No. 11. *Comoara Dorobanțului*, de Mihail Sadoveanu—pildă despre un om rău năvălit și stricat din pricina beției, care, în urma unor întâmplări, s'a îndreptat pe calea cea bună, devenind un gospodar de frunte în satul său.

No. 12. *La Răscruci*, de I. Slavici—povestire morală cu pilde cum trebuie să se poarte omul în societate și cum să iubească pe Dumnezeu.

No. 13. *Domnul Tudor din Vlădimiri*, de N. Iorga—schiță biografică amănunțită despre Tudor Vladimirescu.

No. 14. *Pământul și Țara noastră*, de Aldem—o schiță geografică și economică a României.

No. 15. *Românii de pește Carpați*, de I. Russu Șirlianu—studiu statistic.

No. 16. *Românii și Dacii*, de Dr. I. Lupăș—povestire populară, despre tuptele dintre Romani și Daci și despre obârșia și alcătuirea poporului românesc.

No. 17. *Satul Grivița*, de N. Rădulescu-Niger—povește despre agricultura și gospodăria sătenilor.

No. 18. *Cum ne putem feri de boalele molipsitoare*, de Doctorul Urechilă—lămuriri și sfaturi folositoare și trebuitoare tuturor pentru buna îngrijire și păstrare a sănătății.

No. 19. *Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru*, de George Coșbuc.

No. 20. *Antim Ivreanul*, de N. Dobrescu—schiță despre viața acestui vlădică, care a fost unul din cei mai însemnați, de cari am avut parte în trecut.

Societatea a seos și următoarele 5 tablouri în culori, executate artistic pe hârtie cromo:

CREMA, PUDRA ȘI SĂPUN „FLORA”

nu se vând decât în ambalajul original arătat aci (un sfert din mărimea naturală) și cu următoarele prețuri :

Crema lei 1.50 – Pudră lei 2 – Săpun lei 1.25

Refuzați dar în interesul D-voastră ca neevitabile dacă vi s'ar oferî aceste

preparate în cantități mai mici sau altfel decât în ambalajul original aci arătat și cu etichetele neatînse.

Crema și Pudra «FLORA» se pot întrebuița fără grija cât de mult timp, acest fapt e stabilit oficial de institutul de Chimie al Statului, care a constatat la 12 Septembrie sub No. 1.110, că: «*Crema și Pudra «Flora» nu conțin substanțe toxice sau de acele cari printr'o întrebuițare îndelungată pot vătăma sănătatea.*» - Pomada de păr «Flora» neintrecută pentru îngrijirea rațională și igienică a părului; Borcan mare lei 2.50, mic lei 1.75 - **Capilogen «Flora»** (apă de păr), curățu mătreața după câte-vă întrebuițări; Sticla mare lei 3.25, mică lei 2.50 - La rambursămire să restituie oostul pentru oricare din aceste preparate.

Pectosin Iteanu

vindecă tusea cea mai rebelă și e preparatul cel mai rațional pentru a trată cu succes bronșitele acute și cronice, tuse convulsivă (măgărească), emfizeumul pulmonar etc. Sticla lei 3. — La Droguerii și farmacii.

Hemoferul Iteanu Unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit, mărește greutatea corpului și redă pofta de mâncare perdută, suveran pentru a combate anemiă, lipsa sânelui, clorosa, debilitatea generală, dispesia, constipația, Leucorea (poală albă la femei) Histeria, Neurastenia, Amețelile, Slăbirea memoriei, Limfatismul, etc. Hemoferul Iteanu este autorizat de Onor. Consiliul Sanitar Superior și recomandat de eminenții noștri medici Prof. dr. Bulcella, Prof. dr. Leonte, Prof. dr. Negel (Iasi) și alții, după experiențele îndelungate. — Prețului lei 4. — La Droguerii și farmacii.

Nevralgiile cele mai rebele durerile de cap, migrena, durerile reumatismului acut, articular lumbago, durerile de dinți cele mai tari, mai ales nevralgice, precum și ori-ce dureri provenite din răceală sunt combătute cu deplin succes prin întrebuițarea

Pastilelor Nevralgine Jurist

Aprobate de Consiliul Sanitar Superior. Prețului unui flacon Lei 2.50, o dosă 50 bani. La Droguerii și Farmacii.